

„DAR FIINDCĂ IUBIM PACEA, NOI NU SUNTEM PACIFIȘTI ORBI“*

Excelențe,
Domnilor,

Este o coincidență fericită, dar cât de semnificativă, că această Conferință constitutivă a Presei Înțelegerii Balcanice își ține ședințele la București, chiar în momentul în care cei trei șefi de stat ai Miciei Înțelegeri, după o muncă fecundă¹ care nu va putea fi prețuită la justă sa valoare decât în cursul desfășurării evenimentelor viitoare, se despart spunându-și cordial: la revedere.

Pentru ce constituim astăzi Asociația Presei Înțelegerii Balcanice? Pentru că atâtă timp cât acordurile politice nu sunt sprijinate prin acorduri de presă, destinate să le dea actualitatea de la zi la zi, pentru că atâtă timp cât acordurile politice nu sunt chemate să participe la viața zilnică a națiunilor care sunt interesate de ele, pe calea acestui *sine qua non* al vieții moderne care este ziarul, ele

* Discurs ținut în limba franceză la deschiderea Conferinței constitutive a Presei Înțelegerii Balcanice, București, 11 iunie 1936.

PLEDOARII PENTRU PACE

pot reprezenta documente prețioase, pot constitui combinații ingenioase, dar nu sunt în definitiv decât construcții abstrakte.

Îngăduiți-mi să fiu și mai precis încă: atâtă timp cât un acord politic n-a fost adoptat de presă, el poate fi cel mult un superb plan de arhitect! Construcția rămâne de făcut!

Și cum nu există o construcție vie care să nu fie o perpetuă devenire, cum nu există o creație continuă în care lucrătorul, inspirându-se din ceea ce a realizat în parte, să nu devină la rândul său arhitect pentru tot ceea ce-i rămâne de făcut, reprezentanții presei sunt adevărați colaboratori ai autorilor unei înțelegeri politice.

Îngăduiți-mi să vă spun că înțelegerea căreia sunteți chemați a-i da viață este foarte frumoasă!

Iar frumusețea ei nu-și are egalul decât în soliditatea sa.

Concepția Înțelegerii Balcanice este frumoasă pentru că se întemeiază pe nobila obligație a respectării dreptului celuilalt, în asemenea măsură încât cei care sunt membri ai ei nu au cu acest titlu mai mult drept decât cei care nu sunt încă membri.

Concepția Înțelegerii Balcanice este frumoasă pentru că ea substituie o noțiune de armonie acolo unde nu era decât contrazicere și confuzie și un sentiment de securitate și împăciuire într-o regiune al cărei nume era odinioară sinonim cu revoluția și războiul.

Concepția Înțelegerii Balcanice este frumoasă pentru că, de când blocul nostru este constituit, noi avem nu sentimentul de a fi creat ceva nou, ci pe acela de a ne fi regăsit. Într-adevăr, câte imagini mișcătoare îmi vin în minte de când, pelerin al Înțelegerii Balcanice, am străbătut atât de des toate țările voastre și v-am vizitat toate capitalele.

De ce turcii nu inspiră decât încredere și afecțiune, de ce Anatolia reamintește atât de mult unele din peisajele noastre și mai ales peisajele satului în care m-am născut, într-atâta încât în Turcia mă consider acasă?

De ce frugalitatea grecilor îmi reamintește pe aceea a țărănilor român? De ce privirea lor spre ceea ce nu se vede este atât de mult a noastră?

De ce atâtea datini românești sunt socotite în Iugoslavia ca iugoslave până într-atâta încât am întotdeauna discuții cu prietenii mei iugoslavi despre ceea ce este național la ei și național la noi, și nu-mi pot stăpâni avântul meu de patriot român decât amintindu-mi că sunt aliat și că alianța comandă asistență, iar nu agresiune?

Fiindcă nu suntem noi, popoarele balcanice, decât o singură familie pe care nenorocirile istoriei au rupt-o în bucăți, și fiindcă acum, aflându-ne împreună, constatăm în fiecare zi că nu avem a face cu străini care trebuie să dea dovezi ca să câștige binefacerile prieteniei, ci cu frați care dintru început revendică drepturile lor.

Iar acest sentiment al unității totale a popoarelor balcanice este atât de puternic, încât, privind pe cei care nu sunt încă în asociația noastră, ne spunem: în zadar lucrăți potrivit a ceea ce credeți că este dictat de interesul vostru, însă pentru noi, s-o știți, sunteți tot din familie.

Dar Înțelegera Balcanică este și de o soliditate fără asemănare.

Privim cu neliniște ceea ce se petrece în Europa. Vedem impede primejdiile care pot tulbura pacea în numeroase regiuni ale sale. Înregistram curente și contracurente, acțiuni și reacțiuni.

Dar, în ciuda acestui examen descurajator, putem spune cu mândrie lumii: *aici, în Balcani, războiul nu va izbucni!*

El nu va izbucni fiindcă nimic nu ne desparte. Și dacă el ar veni de aiurea, se știe că vom fi uniți cu toții pentru a ne apăra frontierele și dreptul nostru.

Înțelegera Balcanică este solidă fiindcă, întocmai ca și Mica Înțelegere, ea face politica propriilor sale interese.

Robi ai intereselor noastre naționale, *noi în schimb nu suntem în serviciul comandat al nimăului*.

Vrem prietenia tuturor Marilor Puteri fără deosebire: a Franței, a Marii Britanii, a Italiei, a Germaniei și a U.R.S.S.

Suntem gata să dăm tuturor acestor Puteri dovezile concrete ale sincerei noastre dorințe de a trăi cu ele în pace și prietenie.

Dar în schimb nu vom renunța niciodată în favoarea nici uneia și nici chiar în favoarea tuturor Marilor Puteri împreună la principiul egalității statelor, adică la dreptul suveran de a dispune fiecare de soarta noastră și de a nu primi niciodată o hotărâre care să ne privească și la care noi nu am fi consimțit.

În cadre deosebite, Mica Înțelegere și Înțelegera Balcanică urmărsesc scopuri identice.

Prin suprapunerea celor două Înțelegeri, pacea are, de la Praga la Ankara, 70 milioane de soldați.

Dar fiindcă iubim pacea, noi nu suntem paciști orbi.

Știm că spre a menține pacea nu este mijloc mai sigur decât pregătirea pentru război și afirmarea, *la timp util*, că, dacă va fi nevoie, nu ne e frică să-l facem.

Știm că toate popoarele au închinat păcii o egală dragoste și înțelegem să aducem omagiul nostru spiritului pacific al tuturor statelor, fără deosebire.

Dar privind harta europeană de astăzi și examinând problema echilibrului forțelor chemate să se ciocnească între ele, nu pot să nu constat că, dacă vreodată ar izbucni războiul, ar fi din pricina că

NICOLAE TITULESCU

unii ar fi ajuns la părerea că în anumite direcții sau în anumite condiții aceasta s-ar putea întâmpla fără risc și fără consecințe.

Revendic pentru Înțelegerea Balcanică cinstea de a nu lăsa să apese asupra ei o asemenea răspundere, în cazul în care interesele sale proprii ar fi amenințate, risipind de acum orice iluzie incurajatoare în această privință.

Sarcina Domniilor voastre e mare, misiunea Domniilor voastre e nobilă.

Îndepliniți-o cu conștiință că lucrați pentru menținerea păcii, adăugând directivelor pe care vi le dau tratatele noastre, statutele noastre, comunicatele noastre periodice pe acelea care se desprind din cuvintele ce izvorăsc din avântul inimii mele, care n-are decât o părere de rău, aceea că nu se poate înmulți spre a se da în întregime fiecăruia dintre Domniile voastre!

Declar Conferința Presei Înțelegerii Balcanice deschisă.

NOTĂ

1. În perioada 6—8 iunie 1936, la București a avut loc Conferința Șefilor de stat ai țărilor membre ale Micii Înțelegeri (Edvard Beneš, prințul regent Paul, regele Carol al II-lea). Conferința s-a pronunțat în favoarea încheierii unui Pact de alianță unic între Franța și Mica Înțelegere îndreptat împotriva oricărui agresor și pentru crearea unui comandament unic al celor trei armate.